

טורי שוסטר צבי
38377

בן פסל ושמעון
נולד ב- 1925

התגייס לצה"ל ב- 1948
שרת בגדוד "גדעון" (13)
נפל ב- 10.7.1948
בקרבות בג'נין.

שזסטר צבי

בן שמעון ופסל. נולד בשנת 1925 בפולין.
גדל במקלטים וביערות ושדה הקרב.
בן 14 היה בפרוץ מלחמת העולם השנייה.
תחילה נלחם בין שורות הפרטיזנים
ואחר כך כסמל בצבא האדום בחזית אוקראינה.
עם גמר המלחמה נדד הרבה והצליח לחזור לפולין.
בלודיז הצטרף לקבוצת "במאבק" של ה"שומר הצעיר".
בדרך חתירתו לארץ נקלע לגרמניה
ושם מילא תפקיד חשוב בארגון "הבריחה".
ומתוך הסתכנות העביר מאות מעפילים
דרך האלפים אל חופי המולדת.
בבואו לארץ הצטרף לקיבוץ ה"שומר הצעיר" מסילות- והתגייס.
נפל בחזית ג'נין ב-10/7/1948.
למחרת היום הובא למנוחת עולמים בבית הקברות במסילות.
קיבוצו הוציא לזכרו חוברת זיכרון.

הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של חטיבת גולני במלחמת העצמאות היה מגוון ורב-פנים. הוא מאפיין את "דור תש"ח" בארץ-ישראל של אותם הימים. מייסדי החטיבה, ראשוני לוחמיה ומפקדיה, היו אנשי ההתיישבות, עובדי-אדמה מן המושבה, המושב והקיבוץ של מרחבי הגליל והעמקים, ובתוכם שומרי מסורת לא מעטים. אליהם נוספו במרוצת חודשי לחימה ארוכים בני עיר רבים ואף עולים-חדשים אנשי גח"ל ומח"ל. ראוי לציין, כי בימי תש"ח היו בחטיבת גולני בחורות רבות, אשר שירתו בכל היחידות בתפקידים שונים, ורבות מהן פעלו כקשריות או חובשות קרביות. כבר במלחמת העצמאות היתה חטיבת גולני כור היתוך לילידי הארץ ולבני העליות השונות. בסיכום המבוא שכתב נחום גולן לספר "אילן ושלח" נאמר: "...צמחנו בנוף הגלילי ובמישורי העמקים, ובמרחבי הנגב הרחבנו אופקים – התבגרנו. ההתיישבות בעמקים ובגליל היא שנתנה לחטיבה את צביונה וחותמה המיוחד, וממנה ספגה את ערכיה, כי על כן היתה החטיבה כפרית ונאמנה לערכים שינקה בגושי התיישבות אלו. ציינו אותה תכונותיו של עובד-האדמה ויושב-הכפר: עקשנות, צמידות למשימה, שורשיות ושקט..."

כי האדם עץ השדה
כמו האדם גם העץ צומח
כמו העץ האדם נדע
ואני לא יודע
איפה הייתי ואיפה אהיה
כמו עץ השדה

כי האדם עץ השדה:
כמו העץ הוא שואף למעלה
כמו האדם הוא נשרף באש
ואני לא יודע
איפה הייתי ואיפה אהיה
כמו עץ השדה

כי האדם עץ השדה:
כמו העץ הוא שואף למעלה
כמו האדם הוא נשרף באש
ואני לא יודע
איפה הייתי ואיפה אהיה
כמו עץ השדה

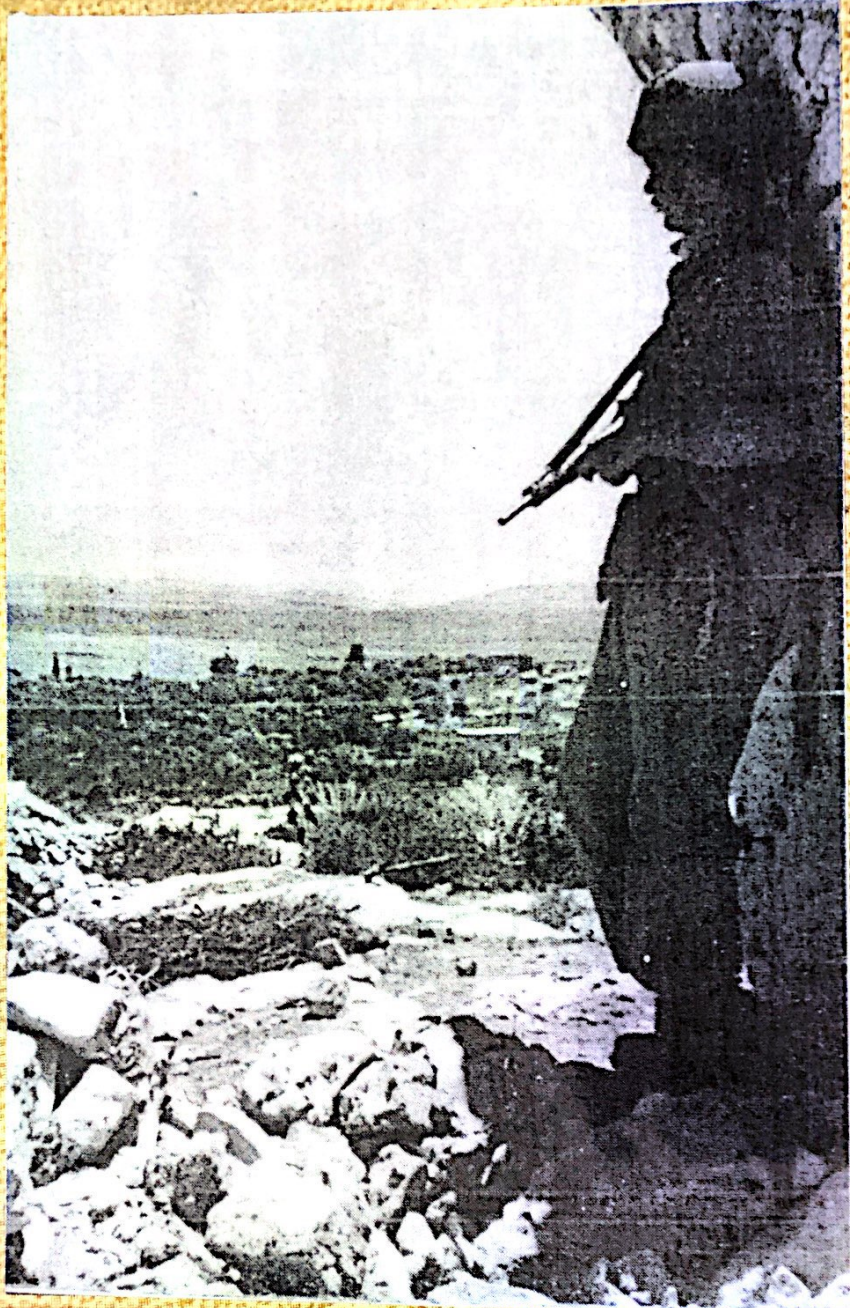
אזבתי
וגם שנאתי
סעמתי מזה ומזה
קברו אותי בחלקה של עפר
ומר לי, מר לי בפה
כמו עץ השדה

כי האדם עץ השדה:
כמו העץ הוא צמא למים
כמו האדם הוא נשאר צמא
ואני לא יודע
איפה הייתי ואיפה אהיה
כמו עץ השדה

אזבתי וגם שנאתי
סעמתי מזה ומזה
קברו אותי בחלקה של עפר
ומר לי, מר לי בפה
כמו עץ השדה...

בתצפיות

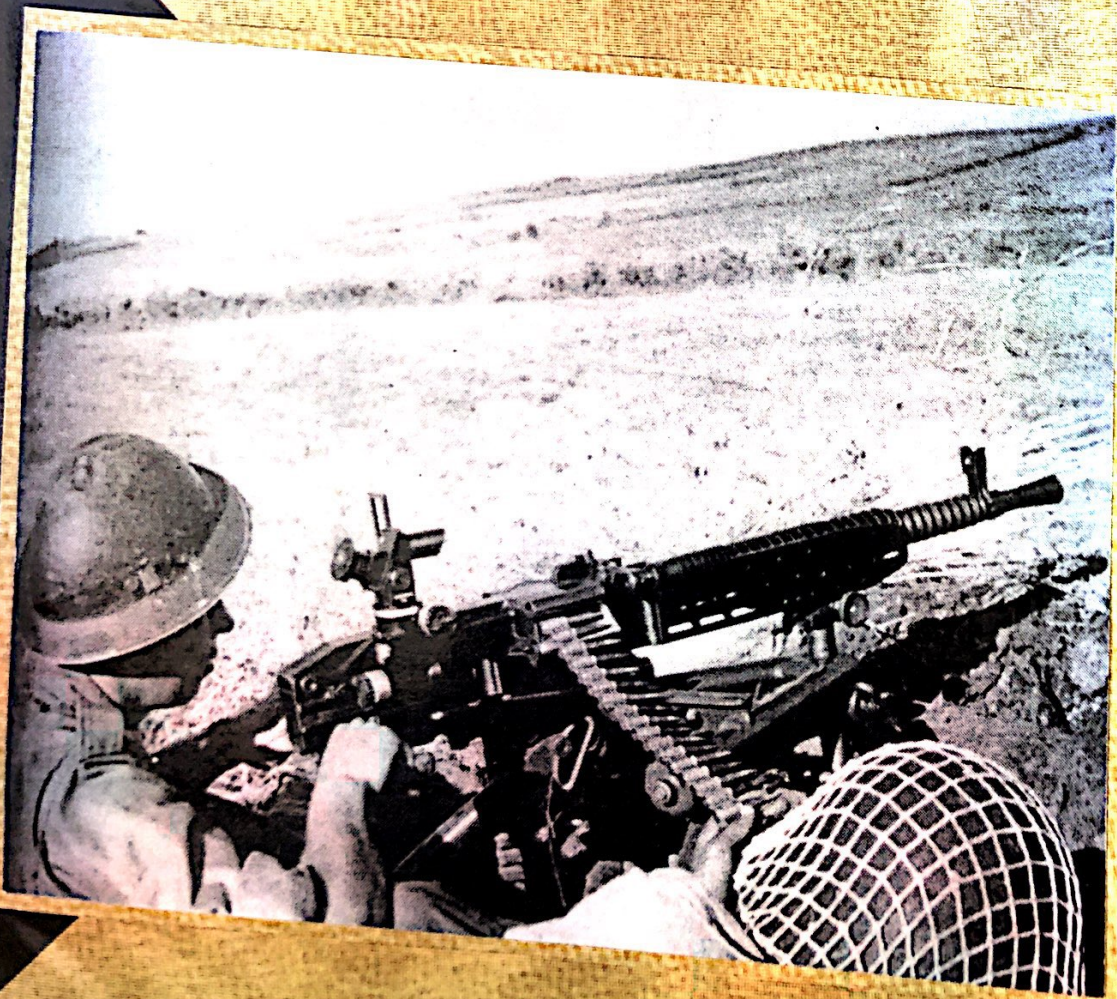

בניוטים

באימונים

קרבות ג'נין

ג'נין העיר שוכנת בתוך גיא עמוק שבין הרים. מצפון נשקף עמק ג'נין רחב הידיים, ומעבר לו, במרחק המדמדם, עמק יזרעאל והרי הגליל התחתון. מכל שאר העברים סוגרים עלי הרים נישאים. הרוצה לאבטח את העיר ולהגן עליה, צריך לכבוש את ההרים הסוגרים עליה כטבעת. שני משלטים גדולים ורמים עלולים לחתוך גורלה של עיר זו: משלט הנמצא דרומית מזרחית לעיר ומשלט הנמצא דרומית מערבית לה. המחזיק בהם- כמחזיק בעיר גופא. משלטים אלה היו מטרות התקפתנו בדרכנו ללכוד את העיר. על היחידות התוקפות הוטל להקיף את העיר על ידי תנועה רבת היקף מעבר מזה ומעבר מזה, לסגור עליה כבמלקחיים על ידי השתלטות על המשלטים שמאחוריה. כשכוחות נוספים, רגלים ומשוריינים, סוגרים ולוחצים עליה מצפון, מן העמק הפתוח.

משנכבשה חיפה, נפרצה הדרך לגליל המערבי, נלכדה עכו וכוחות בעלי ניסיון קרבי מעולה ורוח טובה ונועזת נשתחררו לפעולה בגזרת חזית אחרת. אחר שיקולים רבים הוחלט, בעצה אחת עם המטה הכללי, לנוע לעבר המשולש ולהכות את חוזה הצפוני ע"י כיבוש העיר ג'נין, מרכז גדול וחשוב לכוחות האויב. תוך כדי כך הוצרכו יחידות אחרות מחזית סמוכה להכות בחוזו המערבי של המשולש, בטול כרם. הייתה זו פעולה נועזת מאוד, זיקה ראשונה אל עבר תחומי האויב ומרכזי כוחו. פעולה זו סימלה מפנה מכריע של מעבר להתקפה. בהיקף גדול, במסגרת של חטיבה שלמה, לפיכך הוכנה בדקדוק רב ביותר ובזמן ממושך, בלחץ התאים, שנשתנו והלכו בתמידות, נאלצנו לעבור מפעולות במסגרת צבאית קטנה אל פעולה במסגרות גדולות, המעלות בעיות טקטיות, ארגוניות ומנהלתיות מורכבות וסבוכות. דבר זה דרש כושר הסתגלות גדולה של מפקדים לדרגותיהם, גמישות בביצוע, והכנות מדוקדקות.

בחצות הלילה יצאו שתי היחידות ממקום היערכותן אל המשלטים. הפלוגה המערבית הגיעה ראשונה והפתיעה את האויב, בבואה אל המשלט מעברו הדרומי-מערבי. היא הסתערה על המוצבים, שנעזבו כעבור זמן קצר על ידי העיראקים. במקום מוטלים היו כמה חללים, כלי נשק ומכשירי קשר. לאחר חצי-שעה טוהר כל המשלט מן האויב, ומיד הועלו לשם האספקה וחומרי הביצורים. הפלוגה המזרחית כבשה בשעה מאוחרת יותר את המשלט שמעברו השני של הכביש, כמעט ללא התנגדות. אך כשהאיר הבוקר נתברר, שנותרה עמדה נוספת, מבוצרת היטב, בקצהו הדרומי מערבי של המשלט, שאנשינו לא ידעו על קיומה. מעמדה זו פתחה חכונת ירייה באש על האנשים, שלא נזהרו בתנועתם במשלט, ומיד נפגעו כמה מהם. לרגעים הייתה מבוכה, אך המפקדים השתלטו על אנשיהם, ארגנום ופרצו אל העמדה. מגני העמדה התנגדו בעוז, רובם נפלו בהסתערות רימונים של אנשינו. הייתה זו ההתנגדות הרצינית ביותר, שנתקלנו בה בכיבוש המשלטים, והאויב נלחם בה בחירוף-נפש למופת. אך באותה שעה החל להתקדם הטור המשוריין שלנו. אחרוני המגנים העיראקים שוכנעו כנראה, שהקרוב אבוד, ונמלטו. המשלטים טוהרו מן האויב.

קרבות ג'נין

ג'נין העיר שוכנת בתוך גיא עמוק שבין הרים. מצפון נשקף עמק ג'נין רחב הידיים, ומעבר לו, במרחק המדמדם, עמק יזרעאל והרי הגליל התחתון. מכל שאר העברים סוגרים עלי הרים נישאים. הרוצה לאבטח את העיר ולהגן עליה, צריך לכבוש את ההרים הסוגרים עליה כטבעת. שני משלטים גדולים ורמים עלולים לחתוך גורלה של עיר זו: משלט הנמצא דרומית מזרחית לעיר ומשלט הנמצא דרומית מערבית לה. המחזיק בהם - כמחזיק בעיר גופא. משלטים אלה היו מטרות התקפתנו בדרכנו ללכוד את העיר. על היחידות התוקפות הוטל להקיף את העיר על ידי תנועה רבת היקף מעבר מזה ומעבר מזה, לסגור עליה כבמלקחיים על ידי השתלטות על המשלטים שמאחוריה. כשכוחות נוספים, רגלים ומשוריינים, סוגרים ולוחצים עליה מצפון, מן העמק הפתוח.

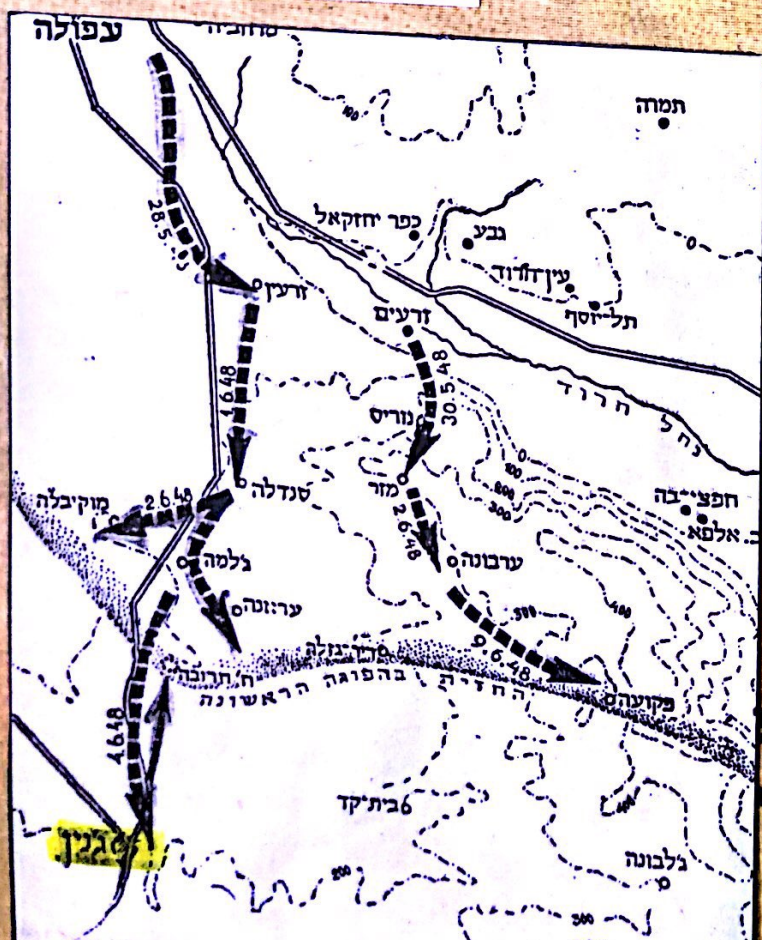
משנכבשה חיפה, נפרצה הדרך לגליל המערבי, נלכדה עכו וכוחות בעלי ניסיון קרבי פעולה ורוח טובה ונועזת נשתחררו לפעולה בגזרת חזית אחרת. אחר שיקולים רבים הוחלט, בעצה אחת עם המטה הכללי, לנוע לעבר המשולש ולהכות את חוזה הצפוני ע"י כיבוש העיר ג'נין, מרכז גדול וחשוב לכוחות האויב. תוך כדי כך הוצרכו יחידות אחרות מחזית סמוכה להכות בחוזו המערבי של המשולש, בטול כרם. הייתה זו פעולה נועזת מאוד, זיקה ראשונה אל עבר תחומי האויב ומרכזי כוחו. פעולה זו סימלה מפנה מכריע של מעבר להתקפה. בהיקף גדול, במסגרת של חטיבה שלמה, לפיכך הוכנה בדקדוק רב ביותר ובזמן ממושך, בלחץ התאים, שנשתנו והלכו בתמידות. נאלצנו לעבור מפעולות במסגרת צבאית קטנה אל פעולה במסגרות גדולות, המעלות בעיות טקטיות, ארגוניות ומנהלתיות מורכבות וסבוכות. דבר זה דרש כושר הסתגלות גדולה של מפקדים לדרגותיהם, גמישות בביצוע, והכנות מדוקדקות.

בחצות הלילה יצאו שתי היחידות ממקום היערכותן אל המשלטים. הפלוגה המערבית הגיעה ראשונה והפתיעה את האויב, בבואה אל המשלט מעברו הדרומי-מערבי. היא הסתערה על המוצבים, שנעזבו כעבור זמן קצר על ידי העיראקים. במקום מוטלים היו כמה חללים, כלי נשק ומכשירי קשר, לאחר חצי-שעה טוהר כל המשלט מן האויב, ומיד הועלו לשם האספקה וחומרי הביצורים. הפלוגה המזרחית כבשה בשעה מאוחרת יותר את המשלט שמעברו השני של הכביש, כמעט ללא התנגדות. אך כשהאיר הבוקר נתברר, שנותרה עמדה נוספת, מבוצרת היטב, בקצהו הדרומי מערבי של המשלט, שאנשינו לא ידעו על קיומה. מעמדה זו פתחה מכות ירייה באש על האנשים, שלא נזהרו בתנועתם במשלט, ומיד נפגעו כמה מהם. לרגעים הייתה מבוכה, אך המפקדים השתלטו על אנשיהם, ארגנום ופרצו אל העמדה, מנני העמדה התנגדו בעוז, רובם נפלו בהסתערות רימונים של אנשינו. הייתה זו ההתנגדות הרצינית ביותר, שנתקלנו בה בכיבוש המשלטים, והאויב נלחם בה בחירוף-נפש למופת. אך באותה שעה החל להתקדם הטור המשוריין שלנו, אחרוני המגנים העיראקים שוכנעו כנראה, שהקרב אבוד, ונמלטו. המשלטים טוהרו מן האויב.

המחסום היחידי שנותר היה נשר ואדי-חרובה. אמנם, הוקצב מראש כוח מיוחד לכיבוש הגשר, אך בסופו של דבר לא היה צורך בו. מכונת משא, עמוסת תחמושת, חומרי ביצורים, ציוד ואספקה למשלטים שמשני עברי הכביש, טעתה בדרך, ובמקום לעלות אל המשלטים, הדרימה הלאה לאורך הכביש והתקרבה למחסום שלפני הגשר. הערבים לא פתחו באש ונתנו לערבים להתקרב. נהג במכונת ראה, אמנם, את שומרי הגשר, אך בטוח היה שהם מ"שלנו". משהגיעה המכונת למחסום, נפתחה עליה אש. הנהג עמד מיד על טעותו, אך כבר הייתה השעה מאוחרת מכדי שיוכל להפוך פניו, המלווים שעל המכונת קפצו ממנה אגב הטלת רימונים וגמלטו, כל עוד נפשם בם, בחזרה למוקייבלה. והנה, דווקא במנוסתם זו כבשו את הגשר, הערבים, שראו את אנשינו נמלטים, בטוחים היו, שהמכונת עמוסה חומרי נפץ לפיצוץ הגשר ועלולה להתפוצץ בכל רגע, הם לא נגשו כלל לבדוק את הדבר וגמלטו מיד. הגשר נכבש ללא קרב. בשעה שכוחותינו כבשו את "משלטי הכביש", יצאו כוחות "כרמלי" להתקפת איגוף שלהם על המשלטים שמדרום לעיר, מכאן ואילך הוקל הלחץ על אנשינו. כל כובד המערכה עבר דרומה לניני-לגזרת הפעולה של "כרמלי".

מפת הקרב

דבריו מספרים:

ככל הפסולות צבי הראה מעשי גבורה. בין הפרטיצנים ולצבא הסובייטי המשגר עברו עליו שנת המאה.

אגרי המלחמה בא לקיבוצנו גם פה לא עמד מן הצד. בזמן שאנו היינו רק במחשבה אגם-אפולו ארצה - צבי נקרא לפקיד גשם - אעבור ב"בריה". וכלואו ארץ - נפל בגזית כחייל המגן על ארצו כעבור שנים, עג יגשמו גלומותינו ושאיפותינו. ועם ישראל יפרג בארצו-צבא נצבא את צבי כולו, כאלו שנהל במלחמה בעד קיומנו ועתידינו.

אמעה משנתיים היינו יחד בקיבוץ. היינו, עבדנו ומלחנו יחד אהבים במהרה אמטנו: אפולו ארצה, אהצטרף לשורת הגלוצים ולעבור לבנת בית גופשי אעם היהודי. עברו אמעה משנתיים מאז בא אורג' אקידו. אגרי שעברו עדיך שנים קשט בזמן המלחמה בין הפרטיצנים ובשורת הצבא האדום. כשהיה צורך הענדבת אעבור "בריה". והברגת מאת ואופים מכני עמנו דרך גבולות של ארצות שונות באירופה בדרכם ארצה. וכשצבית סוף סוף אהגיש ארצה - נפלא...

נפלא בעצם פריגתך. נפלא טרם הכית שורשים בארץ. נפלא כגיבור במערכה על המדינה היהודית.

ביום השלושים, עג אנו מתייגדים עם צכדך - אנו מבטמים אך שלא נשקוט ולא נוה עדי שגיש אמטרה. אמעה נפלא.

דוד ר.

דברים על הקבר

...רק לפני זמן מועט קיבולו בשמחה את פניך וכבר הגנו מובלים אתך אמנות עולם. גודש היית באר... עדיין לא הספקת אהכות שורשים בה. נקראת אהגן עויה. נענית אצו נפלא במערכה.

אהגן הצבא אהגן על המולדת נממת עם גברידך. לא גדיש היה בשבילך הנשק ולא גדיש שדיה הקרב. שנים היית בהם בשירות הפרטיצנים ובשורת הצבא האדום.

גם גמר מלחמת העולם גרית ממרבי רוסיה אקראת הארץ. אמצוא בה מנוחה.

בדרכך מלא שוב גפקיד נכבד ומסוכן במפעל הכביר והמפואר הנקרא "בריה". גוך סכנת נפשות העברת מאת אופי מעפולים דרך האופים הגבוהים והברגת גבולות כדי אקרב אתם אל גופי הארץ.

ובהגישך ארצה לא נתנה אך המנוחה הנכספת. סערה מסביב. שוב אגצת נשק ביד נפלא כחייל על משמרתך.

לא צבית אכרות ברית הייס על האדימה הצגת בקבר הנה הנה כורת ברית עולמים אגם שמך "צכד בין שמת הצעירים שנפלו במלחמת הגרות של עמנו וארצנו. שולו אעפרך.

הייס.

חלומותיך לא נתגשמו...

זעוף לא אשכח את יום 10 ביולי.
לפנת בוקר יצאנו לכיוון צרעין. בדרך סיפר לי על חייו בפרטיצ'וקה ובלבא האדום. פשמים
אדום גבר ואמר שברצונו לזכות בחנוכה ולראות את אמו שנסארה ברוסיה.
לצערו הגדול לא זכה לכך. כדור האוב שם לא את האומות...
קיבלתי פקודה לגשת לאסוף פצוצים. הלכתי מהר בכיוון ההוא. בין היתר מצאתי את ידידי
הטוב שוכח את פניו מושגתים מאי דם. זכור נזכור אתו. היה גאון בארץ. מלבדנו לא
היה לא פה לא אה ולא קרוב. רק בנו ראה אלים ואמית כבוד לזכרו!
מונדק.

זבי שוסטר נולד בחירי. עיירה בפולין לא רחוק
מהגבול הסובייטי. כאשר פרצה המלחמה. זבי.
בן 14 מצטרף לפרטיצ'וקים. משתתף בקרבות
קשים נגד הברברים הגרמנים. מציל אהושאר
בגייס. אחי שגור פולין ע"י הרוסים זבי. כמו
רבים מהמשתתפים, עובר לרוסיה. שם הוא נפגש
עם אמו. הידידה שנשארה מכל המשפחה.
מרוסיה הוא גור יחד עם הרבה יהודים אפולין.
מקום הריכוז העיקרי הוא אוז'ג'. פה הוא
מצטרף לקיבוץ "השומר הצעיר" במאבק. פה
אנחנו נפגשנו איתו אראשונה. אחי זמן מה אנחנו
עוזבים את אוז'ג' ועוזרים לגרמניה. זבי נקרא
מפקיד תנועת אגראי ומסוכן. לעבודה
"כרימה". הוא מרוצה מעבודה זו. מתמסר לה
ומבצע פעולות גשורת מאוד.
אחי שהוא מטיח את העבודה הזו הוא משיג
ארצה. שוב הננו יחד. זבי ועוד גברים מתנדבים
להיכנס לשורת המגנים. משתתף בקרבות בקרב
על ג'ן והוא נופל ביום ה-10 ביולי ביד האוב.
קשה לבטא במילים את צערו הגדול...
אידה.

עבודת הקודש של צבי

הבריחה מפולין, שהייתה עד הפוגרום בקילצו בסדר גודל של אלפים מדי חודש – מנתה עכשיו רבבות. הברחת הגבולות, בימים שמסך-הברזל ירד על אירופה, נעשתה קשה מיום ליום והצריכה תחבולות שונות. דבר מקובל היה לחבר קרונות של יהודים אל רכבות, המחזירות שבויים לארצותיהם. ארגון הבריחה הרבה להשתמש ברכב של מוסדות ידועים-שם כגון הצלב האדום, וצייד את הבורחים בתעודות מזויפות. פעם התחזו לחיילים איטלקים, החוזרים מן השבי הרוסי. ופעם היו פליטים יוונים, השבים הביתה. בריטניה הגדולה הפעילה לחצים על מדינות אירופה להדק את הפיקוח בדרכים. היא ידעה, כי יעדי הבריחה – גרמניה או איטליה – אינם אלא קרש-קפיצה לארץ-ישראל. הרגעים הקשים ביותר עברו על הבורחים במעברי האלפים בואכה איטליה.

הילדים שניצלו הודות לצבי

יהודי לוד'ג

יהודים בסמפולני ע"י לוד' מחזיקים בשלט "אנו הולכים לפלסטונה"
מאוחר יותר הם הושמדו

האוקראינים בהם לחם צבי

המולוציות האוקראיניות חוללו אחרי הכיבוש את מבני
פטלורה, ע"ש הארכידוכס בימי מלחמת האזרחים
ובמהלכו אסרו אלפי יהודים והתעללו בהם.

